

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN ÖZYETERLİLİK DÜZEYLERİNİN AKADEMİK BAŞARI VE BAZI DEĞİŞKİNLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

A STUDY ON SELF-EFFICACY LEVELS OF PRIMARY EDUCATION STUDENTS IN TERMS OF ACADEMIC SUCCESS AND SOME VARIABLES

Ercan YILMAZ¹

Ruhi YİĞİT²

İsmail KAŞARCI³

Özet

Bu araştırmanın amacı, İlköğretim öğrencilerinin öz yeterlik düzeylerinin akademik başarı, cinsiyet, yaş, kardeş ve okulun yeri gibi bir kısım değişkenler bakımından farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Araştırmada Öz-Yeterlik ve Başarı Tespit Sınavı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Konya’da yer alan farklı ilköğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan, 2487’si kız, 2575’i erkek öğrenci olmak üzere toplam 5062 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın ilk bulgusunda, kız öğrencilerin öz yeterlik puanları erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur. İkinci bulguda, öğrencilerin öz-yeterlilik puanlarında sınıflara göre farklılık tespit edilmiş, 8. Sınıfların puanı, 6 ve 7. Sınıflara göre yüksek bulunmuştur. Ayrıca 2 kardeşi olanların, 4 ve daha fazla kardeşi olanlardan, 3 kardeşi olanların ise 5 ve daha fazla kardeşi olanlardan öz-yeterlilik puanları yüksek bulunmuştur. Büyükşehirlerde oturan öğrencilerin, öz-yeterlilik puanları, diğer tüm yerleşim birimlerindeki öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Son bulguda ise, öz-yeterlilik ile BTS puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akademik Başarı, BTS Puanı, İkinci Kademe Öğrencileri, İlköğretim, Öz-Yeterlik,

Abstract

The purpose of this research is to determine whether or not the self-efficacy levels of primary school students differentiate in terms of academic success and some variables such as gender, age, sibling and the location of school. The research utilized Self-Efficacy and Achievement Assessment Test Scale. The study group of the research was 5062 students – 2487 girls and 2575 boys – studying at different schools in Konya. The first finding from the research indicated that self-efficacy scores of girls were higher than those of boys. Second finding showed that self-efficacy scores of students differentiated on the basis of grades; scores of 8 grade students were found higher than those of 6 and 7 grade students. Moreover, students who have 2 siblings had higher self-efficacy scores than those who have 4 or more siblings; similarly, students with 3 siblings scored higher than those with 5 or more siblings. Students living in metropolises had higher self-efficacy scores than those of students living in all other settlements. Final finding of the research showed a significant positive relationship between self-efficacy and achievement assessment test (AAT) scores.

Keywords: Academic Success, AAT Score, Second-Level Students, Primary Education, Self-Efficacy

¹Doç. Dr., Konya Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Meram Konya. e-posta: ercanyilmaz70@gmail.com

²Dr., Konya Emniyet Müdürlüğü, e-posta: dr.ruhi-yigit@hotmail.com

³Araş. Gör., Konya Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Meram Konya. e-posta: isokasarci@gmail.com

Giriş

Öğrencilerin öğrenmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmeleri için, eğitimin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi gerekir. Öğrencilerin öğrenmede motive olmalarını sağlayan etkenlerden biri de öz-yeterlilik. Öz-yeterlilik, bir işi yapabilmek için yeteneklerinin farkında olmak ve buna inanmak olarak tanımlanmaktadır (Chaplain, 2000; Zusho ve Pintrich, 2003). Bandura, öz-yeterlilik inancının, bireyin farklı koşullar altında başarılı olmasında hayati bir rolü olduğunu belirtmiştir (Akt: Freidmen, 2003). Öz yeterlilik, ya da başka bir ifadeyle bir işi başarabilme beklentisi, bireyin bir konuyu öğrenebilme ya da bir işi başarabilme konusunda kendisinin ne derece yeterli olduğuna olan inancıdır (Bandura, 1997).

Öz-yeterlilik, algılanan, gözlenen bir beceri değildir. Bazı şartlar altında bireyin becerileri ile ne yapabilirim sorusuna verdiği cevap ile ilgili duyduğu içsel inançtır. Yani; durumlarla mücadele etmede ve bunu değiştirmede, yeteneklerini ve becerilerini koordine etmek için bireyin yapabilecekleri hakkındaki inancıdır. Aynı zamanda, öz-yeterlilik inancı davranış hakkında basit bir kestirim aracı da değildir ve öz-yeterlilik inançlar, nedensel özellikler değildir. Nedensel özellikler, olaylarla açıklanır. Oysa öz-yeterlilik inancında vurgulanan bireyin ne yapabileceğinin kapasitesidir (Umaz, 2010).

Bandura' ya göre öz-yeterlilik inançları; kişinin pozitif ya da negatif düşünmesini, yaşamında nasıl amaçlar belirleyeceğini, nasıl bir yaşam biçimi olacağını, zorluklar karşısında ne derece çaba harcayacağını, çabalarının ürününün nasıl olacağını, genel anlamda ne kadar stresli olduğunu etkiler (Zengin, 2003). Öz-yeterlilik farklı konularda farklı düzeylerde gelişmiş olabilir. Örneğin, bir öğrenci matematiğin belli konu alanlarına ilişkin farklı öz-yeterlilik inançlarına sahip olabilir. Öğrenci toplama işlemine dair yüksek bir öz-yeterlilik inancına sahipken, çarpma işlemiyle ilgili daha düşük bir öz-yeterlilik inancına sahip olabilir. Öğrenci çarpma işlemlerini yapabilecek yeterlilikte olsa da, sırf bu inancı nedeniyle, çarpma işlemlerinin yoğun olduğu ödevlerini yapmak istemeyebilir (Umaz, D., 2010). Bu nedenle, öz-yeterlilik teorisi, kişinin belli bir durumda nasıl davranacağına dair en iyi öncül verinin, kişinin o durumla ilgili öznel algısı olduğunu ileri sürmektedir (Schunk, 1991, Akt. Umaz, 2010).

Öz yeterliliğin gelişimi, Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramının özellikleriyle ilgilidir. Bu kurama göre, öz yeterlilik inancı, kendini yansıtmaya ve kendini gözlemlemede, ilişkilerin neden sonuçlarını anlamada kullanılan sembolik dil yoluyla etkilenir. Ek olarak bu

bilişsel özellikler, bir bireyin öz yeterlik gelişimini çevreden aldığı sosyal tepkiler doğrudan etkiler (Lee, 2005:490). Bandura, öz yeterlik inançlarının dört temel kaynağı olduğunu belirtmektedir. Bunlar; yapılan işler ve erişilen hedefler, başkalarının deneyimleri, bir davranışın başarıyla yapılabileceğine ilişkin teşvik ve öğütler, ve duygusal durumlardır (Snyder&Lopez,2002).

Yüksek öz-yeterliğe sahip öğrenciler öğrenme ve başarmaya düşük öz yeterliğe sahip öğrencilerden daha çok eğilimlidir. Bu durum aynı yetenek seviyesine sahip öğrenciler arasında da görülmektedir. Başka bir deyişle eşit yetenek seviyesine sahip öğrencilerden, görevi başarı ile tamamlayacağına inananlar inanmayanlara göre daha başarılı olmaktadır (Ormrod, 1999, Akt., Tokinan, B., 2008).

Öğrencilerin başarıları, yalnızca bildikleri ile değil, aynı zamanda içsel birtakım değişkenlerin (öz-yeterlik gibi) düşünce ve eylem dünyasındaki etkileri ile de yakından ilişkilidir. Öz-yeterlik ve akademik başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi, gerekli müdahale programlarının oluşturulması açısından önemlidir. Ayrıca bu müdahale programlarının oluşturulabilmesi için de, öz-yeterliği etkileyen faktörlerin belirlenmesi gerekir. Bandura, öz yeterlik inançlarının dört temel kaynağı olduğunu belirtmektedir. Bunlar; yapılan işler ve erişilen hedefler, başkalarının deneyimleri, bir davranışın başarıyla yapılabileceğine ilişkin teşvik ve öğütler, ve duygusal durumlardır (Snyder&Lopez,2002). Öz-yeterliğin öğrenci başarısına etkisi ve bazı değişkenlerin öz-yeterliğe olan etkilerinin ortaya konulması, başarıyı geliştirme açısından planlanabilecek müdahale programları için bir başlangıç noktası oluşturabilecektir.

Bu çalışmanın amacı, ilköğretimde okuyan öğrencilerin öz yeterlilikleriyle akademik başarıları arasındaki ilişkileri betimlemek ve yine öz yeterlilik düzeylerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, yerleşim yeri değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada ilköğretim öğrencilerinin öz-yeterlikleri bazı değişkenler açısından incelenmiştir. Ayrıca öz-yeterlik ile BTS puanı arasındaki ilişki hesaplanmıştır. Araştırmada, iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek ve neden-sonuç ile ilgili ipuçları elde etmek amacıyla yapılan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Konya’da yer alan farklı ilköğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan, 2487’si kız, 2575’i erkek öğrenci olmak üzere toplam 5062 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 1658’i (%32,8) ilköğretim 6. Sınıf, 1757’si (%34,7) 7. Sınıf ve 1647’si (32,5) de 8. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerdir. Çalışmaya katılan öğrenciler tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Öğrenciler çalışmaya veri tabanına yüklü çevrimiçi ölçekleri doldurarak katılmışlardır. Ölçeklere eksik yanıtlar veren öğrencilerin bilgileri, araştırmaya dahil edilmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Öz-Yeterlik Ölçeği: Araştırmada öğrencilerin genel öz yeterlik algılarının belirlenmesinde, Schwarzer ve Jerusalem (1995) tarafından geliştirilmiş on soruluk Likert tipi genel öz yeterlik algısı ölçeği kullanılmıştır. 1996 yılında Yeşilay, Schwarzer ve Jerusalem tarafından Türkçeye uyarlanan bu ölçek, bir çok çalışmada kullanılmış ve Türkçe de dahil olmak üzere birçok dilde yüksek iç tutarlılık değerleri bulunmuştur. Bu ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,80 olarak belirtilmiştir. Bozkaya (2002) tarafından yapılan bir çalışmada ise, ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,82 olarak belirtilmiştir. Bu çalışma örnekleminde ise Genel Öz Yeterlik Algısı Ölçeği’nin güvenilirlik 0,91 olarak hesaplanmıştır.

Başarı Tespit Sınavı: Öğrencilerin başarılarının belirlenmesinde Başarı Tespit Sınavı (BTS) puan ortalamaları kullanılmıştır. BTS sınavları Milli Eğitim Müdürlüklerinin kontrolü altında yapılmaktadır. Öğrencilerin BTS puanları Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün izni ile çalışmaya katılan öğrencilerin okul idarelerinden alınmıştır.

Verilerin Analizi

İlköğretim öğrencilerinin öz yeterlik seviyelerinin bazı değişkenler açısından incelenmesinde elde edilen veriler SPSS 18.0 Programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin öz yeterlik seviyelerinin okul yerleşim yerine, kardeş sayısına, sınıf seviyesine göre incelenmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Öğrencilerin öz yeterlik seviyelerinin cinsiyete göre incelenmesinde ise bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin öz yeterlik seviyeleri ile BTS puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson Korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın amaçlarına ilişkin yapılan istatistiksel analizler sonucunda ulaşılan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1

İlköğretim Bayan ve Bay Öğrencilerin Öz-Yeterlilik Testi Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Test	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
Öz Yeterlilik	Bayan	2487	34,524	8,439	6,601	0,001
	Bay	2575	32,922	8,837		

Tablo 1 de görüldüğü üzere, bayan öğrencilerin öz-yeterlilik puan ortalamaları 34,524 olarak bulunurken, bay öğrencilerin öz-yeterlilik puan ortalamaları 32,922 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre bay ve bayan öğrencilerin öz-yeterlilik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma vardır ($t(5260)=6,601$; $p=0,001$; $p<0,01$).

İlköğretim Öğrencilerinin öz-yeterlilik puan ortalamalarında öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre farklılaşma olup olmadığını tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları aşağıda tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

İlköğretim Öğrencilerin Öz-Yeterlilik Testi Puanlarının Sınıf Düzeylerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Test	Sınıf Düzeyi	N	X	SS	F	P	Gruplar Arası Fark
Öz Yeterlilik	6. sınıf	1753	33,444	8,923	10,76	0,000	1-3, 2-3
	7. sınıf	1810	33,349	8,628			
	8. sınıf	1699	34,575	8,360			

Tablo 2’de görüldüğü üzere, ilköğretim öğrencilerinin öz-yeterlilik puanlarının, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine ilişkin puanları, 6. Sınıflar için $X=33,444$, 7. Sınıflar için $X=33,349$ ve 8. Sınıflar için $34,575$ bulunmuştur. Bu değerler incelendiğinde, öğrencilerin öz-yeterlilik puanlarının sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(2, 5259)=10,76$; $p<0,01$). Bu farklılığın hangi sınıf düzeylerinde olduğunu belirlemek için

yapılan scheffe testi sonuçlarına göre, 8. Sınıf öğrencilerinin öz-yeterlilik puan ortalamaları, 6 ve 7. Sınıftakilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

İlköğretim Öğrencilerinin öz-yeterlilik puan ortalamalarında kardeş sayılarına göre farklılaşma olup olmadığını tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları aşağıda tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3

İlköğretim Öğrencilerin Öz-Yeterlilik Testi Puanlarının Sahip Oldukları Kardeş Sayısına İlişkin Anova Sonuçları

Test	Kardeş sayısı	N	X	SS	F	p	Gruplar Arası Fark
Öz Yeterlilik	1 kardeş	143	34,245	9,436	9,57	0,000	2-4, 2-5, 3-5
	2 kardeş	1161	34,568	8,524			
	3 kardeş	1863	33,996	8,753			
	4 kardeş	1062	33,292	8,591			
	5 kardeş ve üstü	833	32,311	8,529			

İlköğretim öğrencilerinin öz-yeterlilik puanlarının, sahip oldukları kardeş sayısına ilişkin puanları, Tablo 3’de verilen anova testi sonuçları ile gösterilmiştir. Bu değerler incelendiğinde, öğrencilerin öz-yeterlilik puanlarının sahip oldukları kardeş sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(4, 5043)=9,54$; $p<0,01$). Bu farklılığın kaç kardeşe sahip olduğuna göre nasıl ortaya çıktığını belirlemek için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre, 2 kardeşi olanların, 4 ve daha fazla kardeşi olanlara göre, 3 kardeşi olanların ise 5 ve daha fazla kardeşi olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek öz-yeterlilik puan ortalamaları olduğu bulunmuştur.

İlköğretim Öğrencilerinin öz-yeterlilik puan ortalamalarında okulun bağlı bulunduğu yere göre farklılaşma olup olmadığını tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları aşağıda tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4

İlköğretim Öğrencilerin Öz-Yeterlilik Testi Puanlarının Okulun Bağlı Bulunduğu Yere İlişkin Anova Sonuçları

Test	Yerleşim Yeri	N	X	SS	F	p	Gruplar Arası Fark
Öz Yeterlilik	Köy	1071	33,284	8,5294	5,648	0,001	1-4, 2-4, 3-4
	Kasaba	1575	33,616	8,4299			
	İlçe merkezi	1785	33,592	9,0363			
	Büyükşehir ilçe merkezi	631	34,994	8,4173			

İlköğretim öğrencilerinin öz-yeterlilik puanlarının, okulun bağlı bulunduğu yere ilişkin puanları, Tablo 4'de verilen anova testi sonuçları ile gösterilmiştir. Bu değerler incelendiğinde, öğrencilerin öz-yeterlilik puanlarının okulun bağlı bulunduğu yere göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F(3, 5058)=5,648$; $p<0,01$). Bu farklılığın okulun bağlı bulunduğu yere göre nasıl ortaya çıktığını belirlemek için yapılan scheffe testi sonuçlarına göre, Büyükşehir ilçe merkezinde öğrenim gören öğrencilerin, öz-yeterlilik puan ortalamaları, diğer tüm yerleşim birimlerinde öğrenim görenlere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 5

İlköğretim Öğrencilerin Öz-Yeterlilik Testi Puanlarının BTS Puanları ile Korelasyon Tablosu

	BTS puanı
Öz-yeterlilik	r
	0,232**

$P<0,001$

İlköğretim öğrencilerinin öz-yeterlilikleri ile BTS puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Başak bir ifade ile ilköğretim öğrencilerinin öz-yeterlilikleri arttıkça başarıları da artmaktadır.

Tartışma

Araştırmadan elde edilen bulgular çerçevesinde aşağıdaki tartışma gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen ilk bulguya göre, ilköğretim ikinci kademedeki okuyan kız öğrencilerin öz yeterlik puan ortalamaları erken öğrencilerinkinden anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Cinsiyetler açısından ilköğretim öğrencilerinin öz-yeterlilik durumlarının kızlar lehine farklılaşmamasını geleneksel kadın rollerinin değişmesi, kadınlarında toplumda

akademik başarıları ile ön plana çıkmaları ve ülkemizde cinsiyetler açısından bir sınırlamanın olmaması gibi nedenlerden söz edebiliriz. Geleneksel kadın rollerinin değişmesi ile kadınlara yüklenen rollerin değiştiği görülmektedir. Bu nedenle, kendisini ifade edebilen, öz güveni gelişmiş kız öğrencilerin kendilerini yeterli hissetmeleri de kaçınılmaz olacaktır. Konu ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında elde edilen bulgulara paralel ya da daha farklı bulgulara ulaşılmıştır. Ekici'nin (2006) öğretmen adaylarının öz yeterliliklerini incelediği çalışmada cinsiyetlere göre farklılık tespit etmiş olup, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek öz-yeterlilik inançlarına sahip oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Benzeri bir çalışmada Uzun ve arkadaşları (2010) öğrencilerin bilgisayar öz-yeterlik aritmetik ortalama değerlerini incelemiş, kız öğrencilerin öz-yeterlik puanlarının erkek öğrencilerin puanlarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin öz yeterliklerinin kızlarından yüksek olduğunu gösteren araştırmalara da rastlanmıştır. Say (2005) fen bilgisi öğretmenlerinin öz-yeterlilik inanışlarına baktığı çalışmada erkek öğretmenlerin öz-yeterlilik inanışları açısından kendilerini daha yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Netz ve Raviv (2004) ise öz-yeterlik düzeyinin cinsiyet açısından farklılaştığını ve erkeklerin bayanlara göre öz-yeterlik düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Leung ve Chan (1998) ile Pintrich ve De Groot (1990) yaptıkları araştırmalarda erkeklerin kızlara göre daha yüksek düzeyde öz-yeterlik inancına sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Cinsiyet bakımından öz yeterlik durumunun farklılaşmadığını gösteren araştırmalara da rastlamak mümkündür. Canpolat ve Çetinalp (2011) tarafından yapılan, ilköğretim II. Kademe sporcu öğrencilerin başarı algıları ile öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi çalışmada başarı algıları ve öz yeterlik düzeylerinin cinsiyetler açısından istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Çetin'in (2007) ilköğretim 4. ve 5.sınıf 526 öğrenci üzerinde Yeni ilköğretim programı uygulamalarının öğrencilerinin öz-yeterlilik düzeyine etkisine baktığı araştırmasında da; cinsiyete göre anlamlı farklılık görülmemiştir. Akbulut'un (2006) Sınıf düzeyi öz yeterlik ilişkisine bağlı olarak müzik öğretmeni adaylarının cinsiyetleri bakımından müzik dersine ilişkin öz yeterlik inançlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen ikinci bulguda, öğrencilerin öz-yeterlilik puanlarının sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. 8. Sınıf öğrencilerinin öz-yeterlilik puan ortalamaları, 6 ve 7. sınıftakilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe aldıkları eğitimin etkisiyle ve edindikleri bilgi birikimi ve deneyime bağlı olarak öz-yeterlik puanlarının alt sınıf öğrencilerine göre yüksek

çıkması beklenen bir olgudur. Literatürde elde edilen bulguya benzer çalışmalara rastlanmıştır; Midgley ve Anderman (1995) altıncı sınıf öğrencilerine göre beşinci sınıf öğrencilerinin görev yönelimlerinin öz-yeterlikle daha pozitif bir biçimde ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Üredi ve Üredi'nin (2006) fen bilgisi öğretmen adaylarının başarı düzeylerine ilişkin araştırmalarında 4. sınıf öğretmen adaylarının fen öğretimine ilişkin öz yeterlik inancının 3. sınıfa devam eden öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Umay'ın (2002). ilköğretim matematik öğretmenliği programının öğrencilerin matematiğe karşı öz yeterlik algısına etkisi konulu çalışma bulgularına göre İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programı 4. sınıf öğrencilerinin matematiğe karşı öz yeterlik algıları 1. sınıf öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Araştırmada elde edilen bulgudan farklı olarak; Uzun ve arkadaşlarının çalışmasına göre (2010) öğrencilerin bilgisayar öz-yeterlik algı puanlarındaki değişim değerleri arasında sınıfa göre Bilgisayar kullanma sıklığına bağlı olarak 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin bilgisayar öz-yeterlik algı puanlarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı bulunurken, 8. sınıf öğrencilerinin öz yeterlik algı puanlarındaki artış istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe aldıkları eğitimin etkisiyle ve bilgisayar kullanma sıklığına bağlı olarak öz-yeterlik algılarının diğer sınıf düzeylerine göre daha fazla artması beklenmektedir. Ancak çalışmada 8. sınıfta öğrenim gören öğrenciler aleyhine olan sonuçlar sınıf düzeyiyle bilgisayar kullanma sıklığına bağlı olarak öz-yeterlik algı puanlarındaki değişim arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermektedir. Ayrıca Akbulut'un çalışmasında (2006) Sınıf düzeyi öz yeterlik ilişkisine bağlı olarak müzik öğretmeni adaylarının sınıf düzeyleri bakımından müzik dersine ilişkin öz yeterlik inançlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen diğer bir bulguda ise, öğrencilerin öz-yeterlilik puanlarının sahip oldukları kardeş sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. 2 kardeşi olanların, 4 ve daha fazla kardeşi olanlara göre, 3 kardeşi olanların ise 5 ve daha fazla kardeşi olanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek öz-yeterlilik puan ortalamaları olduğu bulunmuştur. Kardeş sayısı dört ve beşi geçen durumlarda daha az kardeş sayısına oranla öz yeterlik durumunun daha düşük çıkmasının ailede daha az sayıda çocuğun ailenin bütün ilgisine mazhar olurken sayının artışıyla birlikte bu desteğin kardeş sayısı ile birlikte bölünerek azaldığı anlaşılmaktadır. Öz yeterliğin kardeş sayısına göre değişip değişmediği konusunda alan yazına bakıldığında, Yentür ve arkadaşlarının (2008) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Öz-Etkililik Yeterlik Düzeylerini ölçmek için yaptığı

çalışmada örgencilerin kardeş sayısı, durumu ile öz-etkililik ve yeterlik düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmamıştır. Aynı şekilde Gültekin'in (2008) çalışmasında bireylerin kendini ifade etme, öz denetim kavramları bakımından kardeşi olanlarla olmayanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Aynı şekilde Sağlam'ın (2011) çalışmasında da Öğretmen adaylarının kardeş sayısına göre etkili vatandaşlık yeterliklerine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmada, öğrencilerin öz-yeterlilik puanlarının okulun bağlı bulunduğu yere göre anlamlı farklılık gösterdiği, büyükşehir ilçe merkezinde öğrenim gören öğrencilerin, öz-yeterlilik puan ortalamalarının, diğer tüm yerleşim birimlerinde öğrenim görenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre Büyükşehirlerde okuyan öğrencilerin öz yeterlik bulgularının daha küçük yerleşim yerlerinde okuyanlara göre yüksek olmasında büyük şehirde oturmanın avantaj ve imkânlarının buralarda okuyan öğrenciler lehine fark oluşturduğu ortaya çıkmaktadır. İlköğretim öğrencilerinin okulun bağlı bulunduğu yere göre öz yeterlik algılarının farklılaşacağına ilişkin denence kurulurken, öğrencilerin yetiştikleri ortamın onlara sunduğu fırsatların farklılaşacağı ve bu farklılığın da öz yeterlik algısını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyeceği düşüncesi ile hareket edilmiştir. Kanchana (2002, s.17–26) yaptığı çalışmada hızlı endüstrileşmenin sonucu olarak akademik ve kariyer alanında ciddi rekabetlerin ortaya çıktığını ve bununda gençleri benzer arayışlar içine soktuğunu belirtmiş ve gençlerin öz yeterlik algılarının bir guruba ait olma hissine sahip olmalarına göre farklılaştığı sonuçlarına varmıştır. Yoksul aile çocukları yetenekli olduklarına inansalar bile ileri eğitim görme isteklerine, ekonomik engelleri nedeniyle, gerçekleştiremeyeceklerine inanmakta ve bu konuda girişimde bulunmaktan kaçınmaktadırlar (Kuzgun, 2003, s.55). Yoksulluğun şehirden köye doğru gidildikçe arttığı bir gerçektir. Bu bakımdan bireyin kendinin bir işi yapacağına inanması gibi öz yeterlik algısı ile ilgili duyguları şehirden köye gidildikçe değişecektir. Bu bağlamda köyde yetişmiş bir birey, şehir veya ilçede büyüyenlere göre geleceğe ilişkin bir karar vermede içinde bulunduğu ekonomik şartları daha fazla göz önüne almak zorundadır. Sezer ve arkadaşları'nın (2006) yaptığı çalışmada da araştırmamızdan elde edilen bulguları destekler nitelikte; şehirde büyüyen gençlerin öz yeterlik algıları ilçe ve köyde büyüyen öğrencilere göre ilçede büyüyen gençlerin öz yeterlik algıları ise köyde büyüyen öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmadan elde edilen son bulguda ise, İlköğretim öğrencilerinin öz-yeterlilikleri ile BTS puanları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Başka bir ifade ile ilköğretim öğrencilerinin öz-yeterlilikleri arttıkça başarıları da artmaktadır. Öğrencilerin öz

yeterlikleri arttıkça akademik başarılarının da artması olumlu ve beklenmesi gerekli bir durumdur. Zira eğitim ile ilgili araştırmalar göstermiştir ki yeterlilik inancı, öğrencinin motivasyonunu kestirmede çok önemli bir ölçüt olmaktadır (Dembo, 2004.68). Dembo'ya göre öz yeterlilik düzeyi bir termometre gibidir ve bireylerin çalışmalarını, öğrenmelerini etkiler ve değiştirir. Ancak Zimmerman, öz yeterliliğin başarıyı etkilemede tek etken olmadığını, yüksek düzeyde öz yeterliliğin, bilgi ve becerinin yokluğunda, tam bir performans üretmediğini ifade etmektedir (Schunk&Zimmennan, 1998:141). Öz yeterlilik kavramı, öğrenmek için motivasyonu artırmada güçlü bir faktördür (Kauchak&Eggen:1998:162). Bu demektir ki bireyin başaracağına ilişkin inancı, onun öz yeterliliğini güçlendirirken motivasyonunu da yükseltmektedir. Öz-yeterlik inancı ile ilgili olarak yapılan bir çok araştırma akademik başarı ile öz-yeterlik inancı arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir (Bandura,Barbaranelli, Caprara ve Pastorelli, 1996; Hampton, ve Mason, 2003; Zimmerman ve Kitsantas, 2005; Zajacova, Lynch ve Espenshade, 2005). Öz-yeterlik bir çalışma alanını isteyerek seçme, o işi başarabilmek için büyük bir motivasyon hissetme, çaba gösterme ve o çalışma üzerinde zaman harcama gibi sonuçları doğurmaktadır. Ancak Bandura (1997) bireyin bir işi başarabilme ile ilgili inancının başarılı bir yaşantı sonucu yükselmesinin, o iş ile paralel olan diğer alanlardaki öz-yeterlik inancının yükselmesini sağlayabileceği üzerinde durmaktadır. Malpass, O'Neil, Harold ve Hocevar (1999) da yaptıkları bir araştırmada, matematik konusunda yetenekli lise öğrencilerinin öz-düzenleme, amaç yönelimi, öz-yeterlik ve matematik başarıları arasındaki yüksek bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Chye ve arkadaşları (1997) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir çalışmada öz-düzenleme stratejisi kullanımı ve öz yeterlilik ile akademik başarı arasında yüksek bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalara göre öz yeterlik inancının akademik başarıyı artırdığı gözlenmiştir. Yani öz yeterlik ile öğrenci başarısı arasında bir ilişkinin olduğu bulunmuştur (Akbaba, 2004, s.63). Aydın'ın (2011) çalışmasına göre algılanan akademik başarı düzeyi ile öz yeterlik arasında anlamlı bir ilişki ve doğru orantı vardır. Zimmerman (2000) öz yeterlik inancının, öğrencilerin performans bağlamındaki detaylı değişikliklere kişisel olarak disipline edilmiş öğrenme yöntemleri ile iletişimine ve öğrencilerin akademik başarılarına aracılık etmeye duyarlı olduğunu vurgular.

Sonuç ve Öneriler

Yukarıda yapılan tartışma sonucuna göre öz yeterliği düşük olan bireylerin yaşantılarında yeniliklere kapalı olması, yeni deneyimlerden kaçınmaları beklenen bir

durumdur. Öz yeterliği yüksek olan insanlar çevreyi daha çok kontrol edebileceğinden olayların üstesinden gelebilir, problemlerle başa çıkabilirler ve dolayısıyla da yeni şeyleri denemekten korkmazlar. Senemoğlu (2001) öz yeterliğin, öğrencilerin davranışlarına ve başarılarına olan etkisi göz önünde bulundurulduğunda, öz yeterlik düzeylerinin arttırılmasına yönelik yolların bilinmesi önemlidir. Öğretmenler, öğrenciyi başarıya götürecek öğretim uygulamaları ve etkin öğrenme ortamları oluşturarak, onların öz yeterlik düzeylerini artırabilir. Bireylerin genel öz-yeterlik algısının hayatının tüm evrelerine yansıdığı unutulmamalıdır. Genel öz-yeterliği yüksek olan bireyler amaç belirleme ve bu amaçlara ulaşmada daha başarılıdırlar. Amaçlarına ulaşan bireyler yaşamdan doyum almada daha yüksek düzeydedirler. Bu nedenle bireyin gerek aile eğitiminde gerekse okul eğitiminde kendisini çok iyi tanıması sağlanarak, genel öz yeterlik algısına uygun düzeyde amaçlar belirleyerek başarılı olma ihtimalini yükseltmek yerinde bir davranış olacaktır. Bireyin kendisini tanımada, öz yeterlik duygusunu arttırmada Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik alanındaki uzmanlarca aile ve okul yaşantısı içerisinde bu alana yönelik çeşitli programlar yapılandırılabilir. Genel öz-yeterlik algısının kaynakları ve gelişim süreçleri hakkında ailelere ve öğretmenlere bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır. Aileler ve öğretmenler bireyin kendi yeteneklerine uygun sorumluluklar almasını sağlayarak başarıyı yaşamasına, bireyin genel öz-yeterlik algısının gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu durum bireyin daha zor görev ve sorumlulukları amaç edinerek başarıya ulaşma çabasını tetikleyecek zorluklar karşısında çabuk pes etmemesini sağlayacaktır. Böylece bireyin kişisel gelişim sürecine de katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Akbaba, S. (2004). *Psikolojik Sağlığı Koruyucu Rehberlik Ve Psikolojik Danışma*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akbulut, E. (2006). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik İnançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 24–33.
- Aydiner, B.B. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel Öz-Yeterlik Yaşam Doyumu Ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychology Review*, 84 (2), 191-215.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G.V., ve Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. *Child development*, 67 (3), 1206–1222.

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman Company.
- Bozkaya, M. (2002, Kasım). *The Impact of Self-Efficacy on Student's Academic Achievement and Attitudes in an Online Education course in Turkey*. Dallas, Texas-USA: Annual Conference, Association for Educational Communications and Technology (AECT) International Conference Bildiriler Kitabı
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Canpolat, A. M., Çetinkalp, Z. K. (2011). İlköğretim II. Kademe Öğrenci-Sporcuların Başarı Algısı ve Öz-Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilim Dergisi*, 13 (1), 14–19.
- Chaplain, R.P. (2000). Beyond exam results? Differences in the social and psychological perceptions of young males and females at school. *Educational Studies*, 26(2), 177–190.
- Chye, S., Walker, R.A., ve Smith, I. (1997). *Self regulated learning in tertiary students: the role of culture and self efficacy on strategy use and academic achievement*. Annual conference of the Australian association for research in education. <http://www.aare.edu.au/97pap/chyes350.htm> (12.03.2003)
- Çetin, B. (2007). *Yeni İlköğretim Programı Uygulamalarının İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Çalışma Alışkanlıkları İle Öz-Yeterliliklerine Etkisi Ve Öğrencilerin Program Hakkındaki Görüşleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dembo, M.H. (2004). *Motivation and learning strategies for college success: A self management approach*. New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Doni, N.Y., Şimşek, Z., Gürses, G., Özer, M.S. (2008). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Öz-Etkililik Yeterlik Düzeyleri. Bu çalışma, *III. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları Sempozyumu'nda* (18–21 Haziran 2008, Van) poster olarak sunulmuştur.
- Ekici, G. (2006). Biyoloji Öğretmenlerinin Laboratuvar Kullanımı Öz-Yeterlik Algıları. *VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildirileri*. (s. 226–230). Ankara: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi.
- Freidmen, I. A. (2003). Self-efficacy and burn out in teaching: The importance of interpersonal -relations efficacy, *social psychology of education*, 6, 191–215.

- Gülay, E. (2006). Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları Üzerine Bir Araştırma. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 24, 87–96.
- Gültekin, E. S., (2008). *5 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hampton, N., Mason, E. (2003). Learning disabilities, gender, sources of efficacy, self-efficacy beliefs, and academic achievement in high school students. *Journal of School Psychology*, 41 (2), 101–12.
- Kanchana, M. (2002). Self-Concept and career decision-making self- efficacy of undergraduate college students: Indian and American comparisons. *journal of psychological researches*, 1&2, 17-26.
- Kauchak, P. D., Eggen, P. D. (1998). *Learning and teaching: Researched-Based methods*. Boston: Allyn & Bacon.
- Kuzgun, Y. (2003). *Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Lee , W.S. (2005). *Encyclopedia of School Psychology*. Sage Publication.
- Leung, M., Chan, K. (1998). *Gender and elective differences in the motivated strategies for learning of pre-service teacher education in Hong Kong*.
<http://www.aare.edu.au/98ap/leu98366.htm> adresinden 27 Aralık, 2003 tarihinde edinilmiştir.
- Malpass, J. R., O’neil, J., Harold, F., ve Hocevar, D. (1999). Self-regulation, goal orientation, self-efficacy, worry and high stakes math achievement for mathematically gifted high school students. *Roepers Review*, 21 (4), 281–290.
- Midgley, C., Anderman, E.M., Hicks, L.(1995). Differences between elementary and middle school teachers and students: A goal theory approach. *Journal of Adolescence*, 15, 90–113.
- Netz, Y., Raviv, S. (2004). Age differences in motivational orientation toward physical activity: an application of social- cognitive theory. *The Journal of psychology*, 138 (1), 35–48.
- Pintrich, P.R., De Groot, E. (1990). Motivational and self regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82 (1), 33–40.
- Sağlam, H.İ. (2011). Öğretmen Adaylarının Etkili Vatandaşlık Yeterlik Düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1).

- Say, M. (2005). *Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlilik İnanışları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Schwarzer, R. (1993). *Measurement of perceived self-efficacy. Psychometric scales for cross-cultural research*. Berlin, Germany: Freie Universität Berlin.
- Schwarzer, R., & Jerusalem, M. (1995). *Generalized Self-Efficacy scale*. Windsor, UK: NFER-NELSON
- Senemoğlu, N. (2001). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim- Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sezer, F., İşgör, İ.Y., Özpolat, A.R., Sezer, M. (2006). Lise Öğrencilerinin Öz Yeterlilik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 129-137.
- Schunk, D. H., Zimmerman, Barry J., (1998). *Self-Regulated learning from teaching to self reflective practice*. New York: Guilford Press.
- Snyder, C. R., Lopez, S. (2002). *Handbook of positive psychology*. Londra: Oxford University Press.
- Tokinan, B. Ö. (2008). *Yaratıcı Dans Etkinliklerinin Motivasyon, Özgüven, Öz-yeterlilik ve Dans Performansı Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Umay, A. (2002). İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programının Matematiğe Karşı Öz Yeterlilik Algısına Etkisi. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde sunulmuş bildiri*, ODTÜ, Ankara.
- Umaz, D. (2010). *Diyarbakır'daki İlköğretim Öğretmenlerinin Öz-yeterlilik Düzeyi Ve Yaşadıkları İletişim Sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uzun, N., Ekici, G., Sağlam, N. (2010). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bilgisayar Öz-Yeterlilik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (3), 775-788.
- Üredi, I., Üredi, L. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Cinsiyetlerine, Buldukları Sınıflara ve Başarı Düzeylerine Göre Fen Öğretimine İlişkin Öz-Yeterlilik İnançlarının Karşılaştırılması. *Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:1 Sayı:2.
- Yentür, N., Şimşek, Z., Gürses, G., Özer, M, Z. (2008, Haziran). *Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Öz-Etkililik Yeterlilik Düzeyleri*. 3. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları Sempozyumu'nda (18-21 Haziran 2008, Van) poster olarak sunulmuştur.

- Zajacova, A., Lynch, S.M., ve Espenshade, T.J. (2005). Self-Efficacy, stress, and academic success in college. *Research in Higher Education*, 46 (6), 677–706.
- Zengin, U. (2003). *İlköğretim Öğretmenlerinin Özyeterlik Algıları ve Sınıf İçi İletişim Örüntüleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary educational psycholog.* 25, 82–91.
- Zimmerman, B.J., Kitsantas, A. (2005). Students' perceived responsibility and completion of homework: The role of self-regulatory beliefs and processes. *Contemporary educational psychology.* 397–417.
- Zusho, A., Pintrich, P.R. (2003). Skill and will: The role of motivation and cognition in the learning of college chemistry. *International journal of science education.* 25 (9), 1081–1094.

Expanded Summary

For students to develop positive attitudes towards learning, educational setting should be designed to meet students' needs and interests. One of the motives that affect student learning is self-efficacy. Self efficacy is being aware of the abilities to complete a given task. One must trust his/her own abilities and feel equipped with sufficient knowledge and physical strength to be able to successfully complete any given task. Self- efficacy is an internal belief about what can be performed under certain conditions with possessed capabilities and not a skill that can be observed or perceived. In other words, it is a belief about what can be done to coordinate the abilities and capabilities to combat and alter a current unpleasant condition. It determines the way of thinking of an individual, whether optimistic or pessimistic. Setting goals, choosing the way of life, the amount of effort that will be spent against difficulties, products of those efforts and general tenseness are all about the self-efficacy beliefs.

One may have developed different self-efficacy beliefs towards different subject matters. One may feel very comfortable solving addition problems in math whereas feeling lack of required capability to solve simple multiplication problems. Although this student has all the required qualifications and knowledge to solve such problems, he may feel otherwise and may not be as successful. The best predictor of one's behavior against a certain condition is his/her own perceptions over that certain condition. Students with high self-efficacy beliefs are more likely to succeed at school than the ones with low self efficacy beliefs. Students who

believe to be successful in certain subject matter, are found to be more successful than the ones who believe they can not be successful, given that both have the same level of skills. If an intervention program is to be planned to elevate the self-efficacy beliefs of students, factors affecting self-efficacy are the first to be explored.

The purpose of this research is to determine whether or not the self-efficacy levels of primary school students differentiate in terms of academic success and some variables such as gender, age, sibling and the location of school. This research is in relational survey method. In order to determine the self-efficacy belief levels of the students, researchers utilized 10-items Likert type Self-Efficacy scale, developed by Schwarzer and Jerusalem (1993). This scale is adapted into Turkish by Schwarzer, Jerusalem and Yeşilay (1996) and the reliability coefficient was found 0,80. In order to determine the academic success of the students, Achievement Assessment Test (BTS) results are used. The study group of the research was 5062 students – 2487 girls and 2575 boys – studying at different schools in Konya.

Results showed that female students in elementary schools possess higher self-efficacy beliefs than male students. The difference in self-efficacy beliefs of students according to gender can be explained with the changing role of the women in the society. These results may also commented that there is no constraint for girls at schools in Turkey. Changing traditional roles of women in the society brings out a profile of a girl who can express herself, possess high self-confidence and self efficacy.

The second result of the study revealed significant differences according to grade levels of the students. 8th graders appeared to possess higher self-efficacy beliefs than both 6th and 7th graders. Elevation of self-efficacy belief levels of students as they get more experienced at school is an expected result supported by the literature as well.

Another finding of the study is, self efficacy beliefs of students with 4 or more siblings are significantly lower than those with 2. Similarly, students who have 3 siblings show significantly higher self-efficacy beliefs than the ones who have 5 or more. For students with 4 or more siblings, self-efficacy beliefs of students tend be lower as the number siblings increases. This result reveals that fewer but not zero number of siblings helps higher self-efficacy beliefs. This may be because of parents attention and support on the student is being divided between siblings.

Another finding of the study revealed that the students in urban areas show higher self-efficacy beliefs than smaller settlements. Access chance of urban students to facilities and amenities is higher than the students in smaller settlements and this can lead to a higher level of self-efficacy beliefs. The reason of questioning the self-efficacy levels of students according to the type of settlement was the thought of possible affects of access to certain facilities and amenities on the self-efficacy beliefs of students. The results of the study supported this assumption.

Last findings of the study reveal that academic achievement test results of the students differ significantly by self-efficacy beliefs. As the self efficacy beliefs of students increase, their academic success also increases. This result is expected and supported by many previous studies. Self-efficacy alone can not be the sole explanation of the academic success since it is helpless in the absence of any knowledge or experience. However, self-efficacy is a strong predictor of learning motivation as found by many researches on education.